УДК 378.141:371.134

Наталія Чернящук, *кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій Луцького національного технічного університету*

СТАН УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті аналізується стан управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету в умовах діючої системи дає змогу констатувати, що в структурі управління різко звузилося проблемне поле якості підготовки: увага більше зосереджується на передачі суми знань, питаннях соціальної поведінки, іноді – на технології діяльності майбутнього інженера-педагога.

Ключові слова: *динаміка, управління, якість підготовки, майбутні інженери-педагоги, магістратура.*

Табл. 6. Літ. 10.

Наталья Чернящук, *кандидат педагогических наук, доцент кафедры компьютерных технологий Луцкого национального технического университета*

СОСТОЯНИЕ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ-ПЕДАГОГОВ В УСЛОВИЯХ МАГИСТРАТУРЫ ТЕХНИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

В статье анализируется состояние управления качеством подготовки будущих инженеров-педагогов в условиях магистратуры технического университета в условиях действующей системы позволяет констатировать, что в структуре управления резко сократилось проблемное поле качества подготовки: внимание больше сосредоточивается на передаче суммы знаний, вопросах социального поведения, иногда – на технологии деятельности будущего инженера-педагога.

Ключевые слова: *динамика, управление, качество подготовки, будущие инженеры-педагоги, магистратура.*

Nataliya Chernyashchuk, *Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of the Computer Technology Department Lutsk National Technical University*

CONDITION OF MANAGEMENT OF QUALITY OF PREPARATION OF FUTURE ENGINEERED PEDAGOGES IN THE CONDITIONS OF MAGISTRACY OF TECHNICAL UNIVERSITY

The article analyzes the state of management of quality of training of future engineers-teachers in the conditions of the Masters Courses of the Technical University. The conditions of the current system makes it possible to state that the problem of the quality of training sharply narrowed in the management structure: the focus is more on the transfer of the amount of knowledge, issues of social behavior, sometimes – on the technology of the future engineer-teacher. According to the results of the empirical and search phase of the study, it was found that the training at a technical university is mainly aimed at the formation of students of scientific and subject knowledge, the verbal transmission of information dominates, much attention is paid to the content of educational activities and relations of the future engineer-teacher. But in this process, the role of analytical activity of the future teacher-engineer in relation to the awareness of himself as the subject of pedagogical activity, the definition of his own pedagogical position by means of pedagogical activity is insufficient. A study of management of quality of the training of future engineers-teachers in the conditions of the Masters Courses of the Technical University has shown the lack of readiness of many technical universities to manage the quality of training. According to the empirical indicators obtained from the survey of teachers and students regarding the quality management of training, it was recorded that the greatest obstacle to its creation is the lack of attention to the quality of students' training, the predominance of the monologue form of educational interaction, the closeness and stereotyped role of teacher behavior, etc.

Keywords: *dynamics, management, a quality of preparation, the future engineers-teachers, magistracy.*

Постановка проблеми. Управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету є підсистемою педагогічної системи як множини взаємопов'язаних структурних і функціональних компонентів, підпорядкованих

© Н. Чернящук, 2017

цілям виховання, освіти і навчання підростаючого покоління та дорослих людей, що залишається відносно стійкою під час змін. Педагогічна система, в свою чергу, є підсистемою такого надскладного соціального ланцюга як "природа – людина – суспільство", що становить багаторівневу, динамічну, штучно створену, адаптивну, відкриту й нелінійну соціальну систему. Дослідження її потребує розгляду як у статиці, що дасть змогу моделювати внутрішні складники системи, так і в динаміці, що дозволить отримати наочне уявлення про її еволюцію в педагогічному процесі.

Аналіз досліджень і публікацій. Різні аспекти управління педагогічними системами розкривають у наукових працях з проблем: філософії управління (В. Андрущенко, М. Михальченко, В. Кремень, С. Пазиніч, О. Пономарьов, О. Романовський, Л Товажнянський); управління педагогічними системами (Ю. Бабанський, В. Бондар, Г. Дмитренко, Г. Єльникова, Л. Калініна, Н. Клокар, В. Курило, В. Луговий, В. Маслов, В. Олійник, В. Пікельна, М. Поташник, З. Рябова, Т. Сорочан, В. Сидоренко, П. Третьяков, Є. Хриков, Т. Шамова); управління навчанням у вищій школі (С. Архангельський, В. Берека, О. Галус, С. Калашнікова, В. Крижко); психологічних аспектів управління (Л. Карамушка, Н. Коломінський, В. Семиченко, В. Якунін); удосконалення управління системою ПТО (С. Батишев, І. Васильєв, В. Гаськов, С. Гончаренко, Р. Гуревич, Т. Десятов, Н. Ничкало, І. Каньковський, С. Нікітчина, С. Ніколаєнко, І. Лікарчук, В. Мельниченко, Л. Онищук, Т. Рожнова, В. Петренко, Л. Петренко, Л. Сергеєва, В. Шапкін та ін.).

Мета статті – проаналізувати стан управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету.

Виклад основного матеріалу. Емпіричне дослідження стану сформованості управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету здійснювалася поетапно.

На першому етапі емпіричного дослідження було проаналізовано і систематизовано теоретичні джерела, що дало змогу визначити методологічні засади емпіричного дослідження управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету, складено програму дослідження [1; 4; 9].

На другому етапі здійснено пілотажне дослідження на базі вищих технічних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації, що мало на меті визначення й уточнення емпіричних референтів рівнів сформованості управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету, розроблення відповідного методичного інструментарію дослідження [2; 5; 10].

Третій етап передбачав організацію і проведення констатувальної частини емпіричного дослідження, що зумовило, по-перше, необхідність вимірювання окремих параметрів управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету; по-друге, визначення рівнів управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів; по-третє, дослідження чинників сформованості управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів [3; 6].

Загалом дослідженням було охоплено 872 майбутніх інженерів-педагогів з навчальних закладів III – IV рівнів акредитації з різних регіонів України (табл. 1).

Досліджуваних було поділено на групи залежно від статі, віку. При цьому відсотковий склад груп відповідав загалом представленості у генеральній сукупності даних [7; 8].

Таблиця 1.

Розподіл досліджуваних за місцем розташування ВНЗ

Місце розташування	*Кількість досліджуваних, %*
Вінниця	8,0
Івано-Франківськ	8,9
Київ	8,5
Львів	17,5
Одеса	17,7
Слов'янськ	11,8
Тернопіль	7,2
Умань	9,9
Хмельницьк	10,1

Таблиця 2.

Розподіл досліджуваних за курсами навчання

Групи навчання	*Кількість досліджуваних, %*
1-ша група	11,5
2-га група	10,7
3-тя група	13,8
4-та група	40,4
5-та група	15,0
6-та група	8,6

Таблиця 3.

Розподіл досліджуваних залежно від кваліфікаційного рівня

Кваліфікаційний рівень освіти	*Кількість досліджуваних, %*
Бакалавр	76,4
Магістр	23,6

Таблиця 4.

Динаміка досліджуваних залежно від етапу професійної підготовки

Кваліфікаційний рівень освіти	*Кількість досліджуваних, %*	
	Початківці	Випускники
Бакалавр	22,2	77,8
Магістр	63,7	36,3

За місцем проживання – центральний, західний, південний регіони (26,2%, 44,1%, 11,8% і 17,9% досліджуваних відповідно).

З метою вивчення особливостей ефективності управління якістю підготовки в умовах магістратури студентів було поділено на шість груп (табл. 2).

Для виявлення особливостей ефективності управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури всіх досліджуваних було поділено на дві групи. До групи бакалаврів увійшло 76,4 % досліджуваних, до групи магістрів – 23,6 % досліджуваних майбутніх інженерів-педагогів (табл. 3).

З метою виявлення динаміки ефективності управління якістю підготовки брали до уваги також етап професійної підготовки (табл. 3).

У групі бакалаврів виокремлено 22,2 % початківців, а випускників – 77,8 %; у групі магістрів – 63,7 % початківців, а випускників – 36,3 %. Такий розподіл загалом узгоджується із логікою навчального процесу, відповідно до специфіки соціально-демографічної ситуації в країні (табл. 4).

Серед організаційно-педагогічних чинників нами було виокремлено форму навчання студентів – денну та заочну (93,2% і 6,8 % досліджуваних відповідно), а також рівень акредитації навчального закладу – ВНЗ III–IV рівнів акредитації – 82,1% і 17,9% досліджуваних.

Крім того, було виділено групи майбутніх інженерів-педагогів залежно від віку – до 25 років і старше 25 років (93,1 % і 6,9 % досліджуваних відповідно) (табл. 5).

У розподілі груп досліджуваних студентів залежно від статі виявлено, що у вибірці названа досить незначна кількість майбутніх інженерів-педагогів чоловічої статі (лише 4,8% від всієї кількості досліджуваних), що загалом відповідає відсотковому розподілу майбутніх інженерів-педагогів залежно від статі у генеральній популяції (табл. 6).

Такий підхід до організації дослідження створив, на нашу думку, передумови для об'єктивного визначення рівнів ефективності управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету, а також визначення організаційно-педагогічних і гендерно-вікових чинників, що найбільшою мірою впливають на рівні його ефективності.

Висновки. Досягнення системності, науково-практичної цінності дослідження, спрямованого на управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету за критеріями

Таблиця 5.

Розподіл досліджуваних за віком

Групи студентів за віком	*Кількість досліджуваних, %*
До 18 років	21,9
18–20 років	31,1
20–25 роки	26,3
25–30 років	10,6
понад 30 років	10,0

Таблиця 6.

Розподіл досліджуваних залежно від статі

Стать	*Кількість досліджуваних, %*
Чоловіки	4,8
Жінки	95,2

сформованості як окремих складників, так і загалом цієї здатності статистично значущою є суттєва перевага показників студентів експериментальних груп. Якісний аналіз отриманих даних дає можливість стверджувати, що в результаті впровадження управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету відбулися помітні зміни у знаннях її учасників про цілі і зміст процесу управлінської підготовки загалом, насамперед її психологічно-педагогічного складника. На початку дослідження необхідність експериментального пошуку очікуваного результату – достатньої сформованості прогнозованої здатності такого управління, яка, безперечно, є системним утворенням, міцно інтегрованим у контексті особистісно-професійної підготовки. Мету свого навчання студенти трактували переважно досить вузько – як процес оволодіння певним обсягом навчального змісту управлінських знань і вмінь. Студенти дійшли розуміння того, що становлення себе як інженера-педагога може відбуватися лише на основі змістовного усвідомленого аналізу сфери майбутньої управлінської діяльності інженерів-педагогів технічного університету, розуміння її різних психологічних і педагогічних систем. Надалі, на основі зіставлення уявлень студентів про зміст управлінської підготовки із знаннями про мету і завдання майбутньої управлінської діяльності встановлювалися зв'язки між теоретичними та практичним курсами, виявлялися і описувалися способи організації навчальної діяльності, які є оптимальними для оволодіння певним навчальним змістом. Студенти прагнули також оволодіти умінням планувати свій управлінський розвиток після завершення навчання у технічному університеті. Позитивна динаміка такого управління особливо чітко виявилася у студентів-магістрів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бордовский Г. А. Управление качеством образовательного процесса в вузе / Г. А. Бордовский // Ценности современного образования: регион. аспект / Сев.-зап. отд-ние РАО, ПГУ. – Архангельск, 2004. – С. 178 – 180.

2. Закон України "Про вищу освіту" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2014. – № 37–38.

3. Моїсєєв Л.М., Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень./ Моїсєєв Л.М., Ковальчук В.В. // Навч. пос. – 5-е вид. – К.: Професіонал, 2008. – 240 с.

4. Ожегов С. И. Толковый словарь: 80000 слов и фразеологических выражений / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова; Академия наук – 4-е изд. доп. – М.: Азбуковник, 1999. – 907 с.

5. Панасюк Н. Л. Роль національної політики підвищенні якості в системі вищої освіти України. Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво: наук. журнал/Н.Л. Панасюк – Вип. 15 – Луцьк: Луцький НТУ, 2014. – С. 173 – 177.

6. Поташник М. М. Управление качеством образования: Практикоориентированная монография и методическое пособие / под ред. М. М. Поташника – М., 2000 – 448 с.

7. Субетто А.И. Ноосферизм. /А.И. Субетто/ / – СПб.: ПАНИ, 2003. – 537 с.

8. Татур А.О. Оценка качества обучения и воспитания: трудный путь становления [Текст] / А. О. Татур // Народное образование. – 2012. – № 4. – С. 115–121.

9. Чернишова Є. Р. Формування кадрового потенціалу навчальних закладів системи

дипломної педагогічної освіти: науково-практичні основи: монографія / Є. Р. Чернишова; НАПНУ України, Ун-т меседж. Освіти. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 472 с.

10. Шишов С.Э. Професійна компетентність педагога / С. Э. Шишов / Освіта і управління. – 2000. – Т4. – №2. – С. 35–40.

REFERENCES

1. Bordovskyi, H. A. (2004). *Upravlenye kachestvom obrazovatelnoho protsessa v vuze* [Management of the quality of the educational process in the university]. The values of modern education: the region. Aspect.Arkhanhelsk, pp. 178– 180. [in Russian].

2. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu". Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrain (2014). [Law of Ukraine "On Higher Education". Information from the Verkhovna Rada of Ukraine]. No. 37–38. [in Ukrainian].

3. Moisieiev, L.M. & Kovalchuk, V.V. (2008). *Osnovy naukovykh doslidzhen* [Law of Ukraine "On Higher Education". Information from the Verkhovna Rada of Ukraine on the basis of scientific research]. Tutorial,vol.5. Kyiv: Profesional, 240 p.[in Ukrainian].

4. Ozhehov, S. Y. & Shvedova, N. Yu. (1999). *Tolkovyy slovar: 80000 slov i frazeologicheskikh vyrazheniy* [Intelligent dictionary: 80000 words and phrasal expressions]. Academy of Sciences, vol.4. Moscov: Azbukovnyk, 907 p. [in Russian].

5. Panasiuk, N. L. (2014). *Rol natsionalnoi polityky pidvyshchenni yakosti v systemi vyshchoi osvity Ukrainy* [The role of national policy for improving the quality of higher education in Ukraine]. Computer-integrated technologies: education, science, production: sciences. Magazine, vol. 15. Lutsk: Lutskyi NTU Publ., pp. 173– 177. [in Ukrainian].

6. Potashnyk, M. M. (Ed.). (2000). *Upravlenie kachestvom obrazovaniya: Praktikoorientirovannaya monografiya i metodicheskoe posobie* [Management of the quality of education: Practical oriented monograph and methodical manual]. Moscov, 448 p. [in Russian].

7. Subetto, A.Y. (2003). *Noosferyzm* [Noosphericism]. Saint Petersburg: PANY Publ., 537 p. [in Russian].

8. Tatur, A.O. (2012). *Otsenka kachestva obucheniya i vospitaniya: trudnyy put stanovleniya* [Assessment of the quality of education and upbringing: the difficult path of becoming]. Folk education, no. 4, pp.115–121. [in Russian].

9. Chernyshova, Ye. R. (2012). *Formuvannia kadrovoho potentsialu navchalnykh zakladiv systemy dyplomnoi pedahohichnoi osvity: naukovo-praktychni osnovy* [Formation of personnel potential of educational institutions of the system of diploma pedagogical education: scientific and practical bases]. NAPUU of Ukraine, Unt. Messenger. Education. Kyiv: Pedahohichna dumka,472p. [in Ukrainian].

10. Shyshov, S. Ye. (2000). *Profesiina kompetentnist pedahoh*a [Professional competence of the teacher]. Education and Management, vol.4, no.2, pp. 35–40. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.11.2017

"Точне логічне визначення понять – умова істинного знання".

Платон
давньогрецький мислитель

"Найбільш приємніші для нас ті слова, які дають нам яке-небудь знання".

Аристотель
давньогрецький вчений, філософ

"Кожна людина, хай би ким вона була – учень у школі життя".

"Всі ми стоїмо на одній сцені великого світу,і що б в ньому не здійснювалося, стосується нас усіх".

Ян Амос Коменський
чеський теолог, педагог